

ԳԱՅՐԵՆԻՔ

ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ կը հրատարակուի ամեն շաբաթ օր : — Բաժանորդագրութեան պայմանքն են Պոլսոյ եւ Գաւառաց համար թղթատարութեան ծախքը միասին 50 դր. — Վեցամսեայ մէջ հաւորդ Օսմ. ոսկի. — Ձեռքէ կը ծախուի 40 փարսնի : — Ո եւ է գիր եւ նամակ պէտք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ, Մ. Սարգեան աղաքանք, Մելքեան հար- շու Բիւշոյի Եփեմի խան քիւ 20 :

Ն Ա Մ Ա Կ Ա Ն Ի

ԺԵ.

..... Բարեկամ,

Վերջապէս Վեհապետեան Տ. Յարութիւն Սըր- բաշանի հրաժարականի խնդիրը Ազգ. Ժողովէն իւր վերջնական որոշումն ստացաւ : Ժողովը երկու տա- րի առաջ իւր կատարած ընտրութիւնը դործադ- րեց եւ Մաղպաթան ստորագրելով Վարչութեան յանձնեց մատուցանելու համար ուր որ անկ է : Սոյն Մաղպաթան որուն կցուած էր Խառն Ժողովոյ Թագրիւն եւ Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարագի- րը, երեքշաբթի օր Դատական դործոց նախարարին մատուցուեցաւ : Այս առթիւ Ս. Պատրիարք Հայրը սիրալիր տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Վսեմ. Ճէվ- տէթ փաշայի հետ որ ժամանակէ մ'ի վեր չէր հե- տաբրըրուեր անքան Ազգին խնդիրներով : Ես իմ մասին գոհ եմ : Ղիսոյն տեսակցութեամբ կը վերջա- նայ Ս. Պատրիարք Հօր եւ Վսեմ. Ճէվտէթ փաշայի միջեւ ծագած վէճը որ արդիւնք էր Թիւրքիմացու- թեան, եւ փափաքելի է որ տեական լինի սոյն հա- մաձայնութիւնը : Անոնք որ կը կարծէին թէ Տ. Յարութիւն Սըրբաղան չուզեր թողուլ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքական գահը, փորձով տեսան այժմ թէ Ն. Սըրբաղնութիւնը անկեղծաբար կը փափաքի Ե-

րու սաղէմ վերադառնալ, որոյ Պատրիարքութիւնը որոշեալ սահմանի մը եւ պայմաններու մէջ կը գոր- ծուի, հայրական իշխանութեան եւ միաբանութեան մէջ հաստատեալ համաձայնութեամբ ու ներդաշ- նակութեամբ, մինչդեռ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքական գահը վարդէ աւելի փուշով ծածկուած է եւ զերծ չէ Բաղաբական ու Ազգային ծանր հոգերէ, Վար- չական թիւր հասկացողութենէ, հանաչան դատա- կարգի վերաբերող Ազգայնոց տրտուեցներէն ու գանդաւաններէն, 45է աւելի առաջնորդութեանց ծանրատաղտուկ ցաւերէ յորս Կ. Պոլսոյ Պատրի- արքը ազաւ չէ պատասխանատուութենէ : Եւ սա- կայն ինչ կը կարծես բարեկամ, միթէ Տ. Յարու- թիւն Պատրիարք Երուսաղէմի Պատրիարքական Պէրթթն ստանալէ վերջը որ գէթ երկու ամսոյ կը կարօտի, անմիջապէս կարող է վերադառնալ ի Սուրբ Աթոռն : Երուսաղէմի պարտքը Դամիէլէսի սուրբն նման կախուած է անոր գլուխը, հետեա- բար ի՞նչպէս կարելի է Երուսաղէմ վերադառնալ առանց կարգադրելու ան ծանր խնդիրը որ ծա- գած է Երուսաղէմի եւ Ելեմից նախարարութեան միջեւ : Ճիշդ երեք տարի եղաւ որ գաւառաց մէջ ինպատո Երուսաղէմի գանձելի 3 դահեկան տուր- քը դործադրութեան դրուած է, տարեկան 15000 ոսկւոյ հաշով որոյ դումարը կ'ընէ 45000 ոսկի : Ճշդիւ չի գիտցուիր թէ ի՞նչ հաւաքուած է ցարդ- գաւառաց մէջ, սակայն սա յայտնի է թէ հաւաք- եալ գումարը ինչ որ ալ լինի չը համապատասխա- ներ Ելեմից պաշտօնատուներէն ստացած 300 ոսկ-

ւոյ դուամարին որ զրկուած է յերուսաղէմ : Եւ մի-
թէ պատասխանատու չե՞ն անոնք որ պատճառ և
հեղինակ հանդիսացան սոյն տնօրէնութեան : Ի՞նչ
է յանցանքը գաւառացի ժողովրդեան որ զինուո-
րական տրոց հետ 3 դահեկան ևս վճարեց , և սա-
կայն այս դրամը չը ծառայեց իւր նպատակին , ի՞նչ
յանցանք ունէր գաւառացի ժողովուրդը որ իւր
Հայրենեաց մէջ յանուն Երուսաղէմայ 3 դահեկան
վճարելէ զատ մայրաքաղաքիս մէջ ալ պարտաւոր-
եալ է 5 , 10 դահեկան վճարել յանուն Երուսա-
ղէմի : Եւ սակայն յուսալի է որ Տ . Յարութիւն
Սրբազան յաջողի սոյն կարևոր խնդիրը կարգադ-
րել , որ պիտի կազմէ պոսկին իւր բոլոր աշխատու-
թեանց առ Ս . Աթոռն Երուսաղէմի :

Ազգ . Ժողովն բարեկամ , փակեց իւր նստաշը-
ջանը , հաղիւ տասն նիստ ունեցաւ մէկ տարուան
միջոցին մէջ , իւր վերջին սահմանադրական շրջանը
չեղաւ այնքան բեղմնաւոր որպէս կը յուսացուէր :
Ազգ . Ժողովը իւր փակման նստին մէջ դոնէ չի
մոռցաւ շնորհակալութիւն քուէարկել Սովետ
Խնամակալ Յանձնաժողովոյ աշխատութեանցն հա-
մար յօգուտ և ի դարման Վասպուրականի և այլ
գաւառաց սովեալ աղգայնոց : Այս Յանձնաժողովը
իւր պաշտօնին սահմանին մէջ կրցաւ օգտակար
հանդիսանալ , թէեւ նոյն իսկ իւր համարատուու-
թեան համաձայն ունեցաւ թերութիւններ , սխալ-
ներ և իւր պաշտօնին բաժանէն դուրս արարքներ
զոր նոյն ինքն Յանձնաժողովն կը խոստովանի իւր
համարատուութեան մէջ : Այսպիսի բարեգործա-
կան նպատակաւ կազմեալ Ազգ . մարմիններ ար-
ժանի են աղղովին շնորհակալութեան , սակայն
այդ պիտեաց դէմ եթէ երբեք տեղի ունենան քըն-
նադատութիւնք , այդ իսկ սահմանադրական դրու-
թեան կամ խորհրդարանական կենաց պահանջումն
է որուն վրայ ոչ ոք վշտանալու իրաւունք ունի :
Քննադատութիւնք կամ դիտողութիւնք աւելի կը
լուսաւորեն հանրային մտքերը և ի վեր կը հանեն
աշխատասիրին դործունէութիւնն ու փութաջանու-
թիւնը :

ՍՈՒՐ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ԲՈԺԱՆՄԱՆ ԳԵՐԱՊԱՏԻՒՆ Տ . ՅԱՆՈՐԱՍ

ՎԱՐՅԱՊԵՏ ՇԱՀԱՊԱՆԻ

... Խմբագիր ,

Այլ ևս չիք ի Մաշխոտ Շահպաղեանն , եկե-
ղեցական դարաւոր իրաւանց և անկախութեան

պաշտպան և ախոյեան , սոսկ անձնապէս բայց ան-
ուամբ և իւր յիշատակներով կայ անմահ ի սիրտս
բարեպաշտ ժողովրդեան այժմ և միշտ :

Եթէ շրջապէսաց ակնարկ մը նետենք մեր
պատմական յիշատակարանաց վերայ յայնժամ կը
խոստովանիմք թէ՛ նախնի հայութիւնն եթէ պաշտ-
պանած է զիւր եկեղեցին իրաւունքովն , անկա-
խութեամբն և աւանդութիւններովն հալածանաց
և բռնութեանց այն խաւարտէին և բարբարիկ
դարերու մէջ , այն ոչ այլ ինչ են , եթէ ոչ ար-
դիւնք ու արգասիք այն նուիրական զգացմանց
զոր կը տածէին ի սիրտս նոցա մեր երանելի նախ-
նիք թէ՛ անձամբ անձին օրինակ հանդիսանալով և
թէ՛ արածելով զնոսա ի դաշտն Աստուածապաշտու-
թեան և եկեղեցասիրութեան :

Իսկ ներկայ եկեղեցականութիւն , անշուշտ
պատուաւոր բացառութեամբ , չեն հետևող նախն-
եաց սկզբունքին և ուղղութեան այսինքն սորա
աղգայնութեան վերակենդանութեան գաղափարն
կը նշմարեն եկեղեցական իրաւանց և անկախու-
թեան բարձման մէջ : Ո՛հ , ի՞նչ փոփոխութիւն բա-
րուց :

Արդարեւ մեք զուրկ եմք նիւթական իշխա-
նութենէ բայց ունիմք հոգեւորական իշխանութիւն
մը , որ գոյութիւն միայն ունի իւր անկախութեան
և իրաւանց սահմանին մէջ . եթէ բռնաբարեւք
նորա անկախութիւնն և իրաւունք , մօտ է նորա
քայքայումն : Մեր աղգային կենդանութեան ողին
իւր եկեղեցին է . եթէ նա այսպէս ի կործան ան-
կանի .— ի՞նչ պիտի լինի արդի հայութիւնն .—
եթէ ոչ տակաւ առ տակաւ պիտի հասնի այն
աստիճանը յորմէ պիտի ողբան իւր կորուստն ու
մահը :

Որչափ որ ուղեն թող ծածկել ջանան մեր
արդի եկեղեցականք զայս ճշմարտութիւն , որչափ
որ ուղեն թող որսալ ջանան վասակային բնաւորու-
թեամբ մեծարեալ մի քանի վարձկան թերթեր հա-
սարակութեան սիրտն ու միտք . սակայն սա միայն
յայտնի է թէ հալածելն տարածել ըսել է . ան-
մեղութեան և ճշմարտութեան բարեկամք որչափ
հալածուին , այնչափ արդարութիւն և ճշմարտու-
թիւն երևան կ'ելնեն ու կը տարածուին իբրեւ ճա-
ճանք արեգական :

Շահպաղեան վարդապետ , իբրեւ հարազատ
պաշտօնեայ Հայաստանեայց Առաքելական Ս . ե-
կեղեցւոյ պաշտպանեց մեր եկեղեցւոյ դարաւոր ի-
րաւունքներն թէ՛ բանձ և թէ՛ դրով անընկճելի
հաստա աւիամութեամբ և անվեհեր հոգւով :

Կեդրոնական կրօնական ժողովն որոշումներ
տուաւ Շահպաղեանի ի Պօլիս առաքման մասին ,
որ Տ . Մակար Սրբազանի ազօրինաւոր կաթողիկո-
սութեան դէմ դրած էր : Սակայն Մաշխոտայի բա-

քեպաշտ ժողովուրդն զինեցաւ ընդդէմ սոյն ոչոյ՝ մանց և նախնի հայկական ոգևորութեամբ մը երբէք տեղէն չը շարժեցուց զհոգիւ իւրեանց: Յետոյ Պատրիարքարանն գլխեց կառավարութեան թաղերով մը ընդհանուր ազդին ընտրութեամբ նուիրականացեալ բարձրատիման եկեղեցական ինքնաշարժական հրամանին անսաստ ներկայացնելով և Շահպաղեանի՝ ի հարցաքննութիւն կարգ մը խնդրոց՝ դառաքունքն խնդրելով ի Պոլիս:

Յամանեան հայրախնամ կառավարութիւնն, իւր աշխարհածանօթ արդարասիրութեամբ չգլխութեան շող մը արձակեց մեր հանրադիրներու արդարացի ազաչանաց և պաղատանաց: Այլ սակայն Ամեն Սրբազան Պատրիարքն հրաժարեցաւ: Ուր ուրեմն դարձեալ կոչեց զՇահպաղեանի ի Պոլիս Պատրիարքական պաշտօնագրով մը՝ Զմիւռնիոյ Կրօն. ժողովոյն միջոցաւ:

Թէև բարեպաշտ ժողովուրդն-արք և կանայք-այս անգամ ևս զինեցան ընդդէմ Պատրիարքական սոյն հրամանագրին՝ հանրադիրներ ուղղելով դատական և Կրօնական նախարարութեան, Պատրիարքարանի, Զմիւռնիոյ և տեղւոյս Կուսակալութեան և կառավարութեան և Զմիւռնիոյ Կրօն. ժողովին և դրուատելով Շահպաղեանի տիրասիրական և ազգասիրական բարեմասնութիւնքն ու ծառայութիւնները, այլ սակայն Նորին Գերապառուութիւնն հրաժարած էր պաշտօնապէս և հրաժարադիր ու հրաժեշտադիր իսկ մատուցած էր անդուստի թաղականութեան և կառավարութեան: Անդրդուելի մնաց իւր հրաժարման վերայ և վերջապէս իւր անձնական գործերն կարգադրելէն զինքն նախընթաց ամսոյս 31ին բաժանեցաւ իւր սիրելի հօտէն՝ ի սիրտ և ի հոգի խոցելով զընդհանուր հաւատարկութիւն Մաղնիսայու:

(Մնացեալն յաջորդ քուով)

Եղիպտոսի Առաջնորդ Գեր. Տ. Մատթէոս Ս. Եպիսկոպոս Իզմիրեան հանգուցեալ Փափաղեան Ստեփան էֆ. ի տիկնոջ հետեւեալ մխիթարանաց դիրն ուղղած է:

Վշտահար Տիկին,

Ձեր սիրակցորդ ամուսնոյն և մեր սիրելի ու աննման բարեկամին Փափաղեան էֆէնտի յանկարծական մահուան առջև ամենադառն ցաւով լցուած և ի խոր սուգ համակեալ կուգամ դառն պարտականութիւն մը կատարել:

Ձեր պարկեշտ ու բարի ամուսին ընտանեակը, որդեակը և ազգասէր ոգին մինչ ցյետին շունչ կենդանի և վառ պահեց իւր կենաց ամեն պայմաններուն մէջ: Թէպէտև այսօր յանախնկալս մեկնեցաւ աշխարհէն, բայց անմահ պիտի մնայ իւր

սիրասուն որդւոց կենաց մէջ և Ազգային պատմութեան մէջ: մխիթարութիւն մ'է այս իւր բոլոր բարեկամներուն համար. ևս և Ձեզ համար թող լինի մխիթարութիւն:

Բարեպաշտուհի Տիկին, Աստուած միայն է անմահ, այդ կամքն աւ զճիւռ անդառնալի ի հարկէ պարտիմը հալատակիլ Նորա կամաց ու վճռական ձայնին, դուք հաւատացեալ էք և բարի Բրիտանեայ, եւր Աստուած գործել կսկսի, մարդիկ կը դադրին և կը հալատակին: մխիթարուէ ուրեմն քո այս բարձր ու կենդանի հաւատքով, ա'ւ քո շուրջ սիրելի Յարութիւնը, սիրելի Ներսէսը և սիրելի դստրիկդ քո հոգւոյ ու սրտի անգին հատորներ և իրքև մայր որդեգորով մխիթարէ հայրակորուս որդիքդ, պատուական բարեկամիս Ստեփան էֆէնտի Փափաղեանի զաւակներն, էշմարիտ հայուն ճշմարիտ հայ զաւակներն, սրբէ նոցա արտասուքն քո արիւթեամբդ: Ողբալ և արտասուել այս օր'նակ տարածամ ու յանկարծական մահն պարտք է, սակայն մխիթարուիլ Ամենակալին հրամանն է:

Հոգին ճշմարտութեան ցօլէ ի Ձեզ երկնային մխիթարութիւնն, շնորհէ հանգիստ հոգւոյ ամենասիրելի բարեկամիս Ս. էֆ. Փափաղեանի և տացէ երկար կեանք Ձեզ և Ձեր որդւոց. զայս մաղթելով

Մնայ աղօթարար

Վշտակից Ձեզ

ՄԱՏԹԵՈՍ ԵՊՍ. ԻԶՄԻՐԵԱՆ

Գաճիւրէ, 29 Մարտ, 1888

ԳԻՏԱԿԱՆ

Թ.

ՔՆԱՇՐՁՈՒԹԻՒՆ

(Շարունակութիւն տե'ս թիւ 3277)

Անհամար պատմութիւններ իրենց զարմանալի պարագաներով քնաչըլիկներու վերագրուած են: Քնաչըլութեան ամենանշանաւոր օրինակներէն մէկ քանին պիտի ընտրեմ. մին որոյ ևս ականատես եղած եմ, միւսը որուն ճշգիւ ականատես չէ եղած սակայն լուրջ և արժանահաւատ անձէ մը քաղելով կը պատմէ, չորրորդն իտալիոյ Պավիա քաղաքի համալսարանի հռչակաւոր Պրօֆէսէօրի մը դրու. թիւններէն քաղուած է և հինգերորդը Տօքթէսքիւրօլէ:

1887 Դեկտ. ամսոյ մէջ գիշեր մ'էր անձրևոտ

գիշեր մը, իմ գրագէտ բարեկամներէս միոյն այցելութեան գնացած էի, սովորական խօսակցութեան մը մէջ էինք երբ յանկարծ ձայն մը լսեցի, ձայն մ'որ նախ եկեղեցական երգեցողութեան, ապա թրքական երգոց և քիչ յետոյ պարզ կռուոյ մը փոխուեցաւ (միշտ բարձրաձայն), միևնոյն ձայնն էր որ կը կատարէր այս իրարմէ բոլորովին տարբեր դերերը: Ձայնը վերնայարկի սենեակներէն կ'ուղար և ես նախ կարծեցի թէ այդ յարկի վարձակալներէն մէկն է որ այդ կերպով կըրօնուր: Բայց անոր կռուիւ լսելով զարմանքս կը կրկնապատկուէր, վասն զի կատարեալ «անպատասխան» կռիւ մ'էր: Քիչ յետոյ իմ այս զարմացում հետաքրքրութեան միանալով իմ բարեկամիս այս տարօրինակ եղելութեան պատճառը հարցուցի, և արդէն ներկայք իմ հետաքրքրութիւնս և զարմանքս նշմարելով կը ծիծաղէին, սակայն ես անցած ու դարձածէն բան մը չէի հասկնար, բարեկամս հաղիւ իւր խնդարը բռնելով իմ հարցմանս պատասխանեց:

—Քնաչըջիկ մ'է...:

—Քնաչըջիկ մ'է': կրկնեցի ես ալ բնազդամբ:

—Այո', քնաչըջիկ մը, պատասխանեց բարեկամս, ձեր ուսումնասիրութեան արժանի նիւթ մը:

—Շնորհակալ եմ, բայց խնդրեմ ըսէք ո՞վ է այդ սլարներ:

—Ի՞նչտիկն հօրերդին է (հօր եղբօր որդին), ըսաւ ինձ, ներկայ գտնուող տանուէր ցոյց տալով որ նայնպէս իմ բարեկամս էր:

—Ամեն գիշեր այսպէս կը խօսի՞, հարցուցի:

—Ո՛չ, մի քանի տարի առաջ գրեթէ ամեն գիշեր կը խօսէր, սակայն մօտ ժամանակներս սկըսաւ երկու շաբաթը կամ ամիսը անգամ մը խօսիլ:

Այս միջոցին քնաչըջիկը սկսաւ կռուիլ հանրածանօթ վարդապետի մը հետ (անունն տալով), ա՛նոր դէմ հողեղյա ներսէն Պատրիարքը կը պաշտպանէր, կռիւը այնքան սաստկացաւ որ քնաչըջիկը սկսաւ ծեծել վարդապետը (վասն զի անոր ձեռաց տախտակամածին բախիլը վարէն կը լսէինք որ իրեն խօսակցութեան կը համապատասխանէր), և յետոյ սկսաւ անկողնէն ելնել և շրջել սենեկին մէջ (ծիշդ վրայի սենեակնիս լինելով անոր ոտանց ձայնէն պոռկել կը հասկնայինք), հետաքրքրութիւնս երթալով կ'աւելնար:

—Այսպէս կը շրջի՞ ալ, հարցուցի բարեկամիս:

—Այո', տակաւին շատ զարմանալի բաներ ունի, պատմեմ ուրեմն, ձեզ իւր վիճակն, ըսաւ բարեկամս:

—Շնորհակալ կըլլամ ձեզ, պատասխանեցի:

—Քնաչըջիկ պարոնը—սկսաւ պատմել բարեկամս—աչերն առանց բաց լինելու կանոնաւորապէս կը շրջի, կը նստի, կը խօսի և իրեն ուղղուած հարցմանց ալ ամենայն ճշգրտութեամբ կը պատասխանէ, երբեմն անձի մը դէմ բարկանալով կսկսի կատղիլ, զինքը կատղեցնողը կամ իւր մօտ երևակայած անձն է և կամ մեր մէջէն մէկն է, բայց մեր ամենուն ալ ձայները կը ճաննայ և խիստ դիւրութեամբ կ'որոշէ որով ձայներնիս կը փոխենք: վերջապէս կատղելով կսկսի ձեռքերը ու ոտքերը դէս ինն զարնել և փայտերը կտարել, նոյն միջոցին եթէ մեր սովորական ձայներով հրամայենք որ սլառիկ, խիտն կը հնազանդի, մանաւանդ եթէ իւր հօրարը հրամայէ, սմեակատաղի ժամանակը իսկ շուտով կը հանդարտի: Մեր մէջէն միոյն ձեռքերը յօշափելով խիտն անոր ո՞վ ըլլալը կը հասկընայ, միշտ աչերն դոց ըլլալով, և ժպտելով մ'անոր անունն կ'արտասանէ...:

—Զարմանալի՛ է, ըսի բարեկամս ընդմիջելով, «կատարեալ քնաչըջիկ մ'է»:

—Տակաւին ունի ուրիշ զարմանալի բաներ, կսկսի գիշ գրել թէ և ոչ այնչափ կանոնաւոր սակայն ընթերցելի, յիշաւի շատ զարմանալի է Տօբթէօր, աչերն դոց գրիչը անխոտոր ուղղակի մեղանի շիշին նեղ բերնէն անցնելով զայն կը մեղանուտէ, դուցէ մենք մեր գրիչը այնպէս ճիշդ չենք ուղղեր:

—Ազգային խնդրո՞ց մէջ, ըսիկ ատակաբար:

—Գրեթէ, պատասխանեց քմծիծաղով մը, եթէ գիշեր մը ներկայացունես կսկսի անսխալ կարգալ...:

Ալ համբերութիւնս հատաւ, թէ և հաղար անգամ քնաչըջիկութեան վրայ գրուածքներ կարդա, ցած ու լաած էի, սակայն վստահելի բարեկամէս լսելով և նոյն իսկ քնաչըջիկը տեսնելով տակաւին չէի ուղեր հաւատալ, որով ըսի՝ բարեկամիս խօսքը ընդմիջելով:

—Ձեր պատմածներուն հաւատալս չը դար:

—Բայց ձեզ ստեղծ մէջ ի՞նչ շահ ունիմ, և արդէն հիմայ փոքր ինչ փորձով պիտի հաստատեք իմ պատմածներէս մէկ քանին, եթէ կը փափաքիք զձեզ անոր ներկայացնեմ, յարաբերութեան մէջ գտնուեցէք:

—Ես ալ այդ պիտի խնդրէի ձեզմէ:

Մեր այս խօսակցութեան միջոցին քնաչըջիկը չէր դադարած գործելէ, և արդէն շատեր ներկայից մէջէն անոր հետ խօսակցութեան սկսած էին մրտնել: այժմ պիտի սկսիմ պատմել ինչ որ ես ականատես եղայ, կարելի եղածին չափ համառօտ:

ԲՃ. Կ. Յ. ՓԱՇԱՅԵԱՆ

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— 0 —

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ ԱՄԵՆ. Ս. ՊԱՏՐԻԱՐԻՔԻ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ընկերակցութեամբ Քաղ. Ժողովոյ Ատենայեա Վսեմ. Սիմոն Պէյի Ելեմոֆից պաշտօնատունն գնաց երեքշաբթի օր և Վսեմ. Նախարարին հետ բանակցեցաւ Երուսաղէմայ անվճար տրոց մասին:

Յետոյ Ն. Սրբազնութիւնն Վսեմ. Սիմոն Պէյի հետ Դատական դործոց պաշտօնատունն երթալով տեսակցեցաւ նախարար Վսեմ. Ճէվանէթ փաշայի հետ որ արժանաւայել պատուով ընդունեց զինքն: Ն. Սրբազնութիւնն դռնութիւն յայտնեց որ նորընտիր Քաղ. Ժողովն ձեռնարկած է իւր պաշտօնին և այլ մի քանի խնդիրք կարգադրուած են շնորհիւ ջանից Վսեմ. Նախարարին: Ետնոյց թէ Թուրքիոյ Հայոց Ազգ. Ժողովն Երուսաղէմայ Պատրիարք ընտրած է զինքն. և թէ և ինքն ծեր ու տկար սակայն ըստ որում Եկեղեցական պարտաւորած է ընդունել սոյն ընտրութիւնն ըստ առաժին թէ «երկուց չարեաց փոքրագոյնն է ընտրելի»: Եւ յարեց թէ ինքն մտադիր էր և կը փախաքէր առանց ու է պաշտօնի Երուսաղէմայ վանքն առանձնանալ և իւր մնացեալ օրերն անցնել Վեհ. Սուլթանի կենացն համար աղօթելով, սակայն Ազգին միահամուռ բաղձանաց առջև պարտաւորեցաւ ընդունել սոյն պաշտօնն մի միայն Օգոստոսի առ Սուլթանին Հայրական բարձր խնամոցն ապաստանելով:

Քիչ մը վերջը Պատրիարքարանի դործակատար Փրէնկեան Արքահամ էֆէնտի ներս մտնելով Ն. Վսեմութեան մատոյց Ազգ. Վարչութեան Խառն Ժողովոյ Թաղերին որում կցուած էր Ազգ. Ժողովոյ Մարդկային Երուսաղէմայ Պատրիարքական ընտրութեան վերաբերմամբ: Ն. Վսեմութիւնը կարդալով սոյն կրկին դրութիւններն յայտնեց թէ արդէն խնայած էր զայն և յարեց թէ պատրաստ է Ազգին և Ն. Ամենպատուութեան բաղձանքն կատարելու համար աշխատիլ և թէ պիտի փութայ զայն յղել ի Բ. Դուռն: Միայն դիտել տուաւ թէ օրինական ձեւակերպութեանց մէջ թերութիւն մը չը գտնուելու համար հարկ էր Ն. Սրբազնութեան կողմէ հրաժարագիր մը ևս կցել Մարդկային: Ս. Պատրիարք Հայրը Պատրիարքարան վերադառնալով Պատրիարքարանի դործակատար Փրէնկեան էֆէնտիի հետ իւր հրաժարագրին ուղղեց առ Վսեմ. Նախարարն:

Ն. Սրբազնութիւն յայտնած է թէ ինքն Երու-

սաղէմայ Պատրիարք ընտրուած է, թէ Ազգն ու Եկեղեցին ինչ պաշտօնի որ կոչեն զինքն, պարտաւոր է հնազանդիլ իրեն Եկեղեցական, և թէ ուր որ ալ գտնուի, իւր նուիրական պարտաւորութիւնն է հաւատարմարար ծառայել միշտ Օսմանեան Պետութեան և աղօթել Վեհ. Սուլթանին կենաց: Ն. Սրբազնութիւնն ի վերջոյ խնդրած է Վսեմ. Նախարարէն միջնորդել որպէս զի Վեհ. Սուլթանն շնորհ ընէ արձակել զինքն Կ. Պօլսոյ Պատրիարքութենէն:

Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ հրատարակելի «Խօսնակ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ» անուն թերթը այսօր կսկսի հրատարակուիլ:

Կրօն. Ժողովն երեքշաբթի օր ի Պատրիարքարան գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և հետեւեալ անօրէնութիւններն ըրաւ:

1. Մարտիսայի հովիւ Արժ. Յակոբոս վարդապետ Շահպաղեան նախ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ապա Կրօն. Ժողովոյ ներկայանալով իւր յապաղման վրայ բացատրութիւններ տուաւ, յայտնելով թէ Ազգ. Պատրիարքարանի հրաւերն Ձմրուռիոյ Կրօն. Ժողովին միջոցաւ ընդունելուն պէս մայրաքաղաքս եկած է:

Կրօն. Ժողովն սոյն վարդապետին խնդրոյն քննութիւնն յետ Զատիկի թողուց:

2. Ըստ խնդրանաց Պանտմայի Թաղ. Խորհրդոյ որոշեց Արչարունի Արժ. Տ. Յովհաննէս վարդապետը այցելու հովիւ զրկել ի Պանտմա, Զատիկական տօնի առթիւ Ժողովուրդը հոգևորապէս մխիթարելու և Ազգային ինչ ինչ խնդիրներ տնօրէնելու համար:

3. Կրօն. Ժողովն Մշոյ Առաջնորդական Փոխանորդ Մուրատեանց Արժ. Յովհաննէս վարդապետի դրութենէն տեղեկանալով որ Մշոյ Կաթողիկ աղագայիններէն Տէր Ղուկասեան Գէորգ և Մելքոնեան Յովհաննէս էֆէնտիները հանդերձ բնաւանօք Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ ծոցն դարձած են, որոշեց Պատրիարքարանի տօմարին մէջ արձանագրել զանոնք:

4. Ժողովն Աղթամարայ Կաթողիկոս Տ. Խաչատուր Սրբազանի դրութենէն տեղեկացաւ որ Աղթամարայ վիճակին մէջ ոչ կաթողիկ և ոչ բողոքական կը գտնուին այժմ:

5. Ժողովն իւր երկամեայ համարատուութեան տեղեկադիրն կարդալով, Գեր. Հմայեակ Սրբազանի յանձնարարեց անգամ մը ևս աչքէ անցնել զայն:

6. Ըստ առաջարկութեան Ս. Պատրիարք Հօր Կրօն. Ժողովն որոշեց յետ Զատիկի իւր պաշտօնն շարունակել ցընտրութիւն իւր յաջորդին:

Գաղաքական ժողովն չորեքշաբթի օր ի նիստ դումարեցաւ ի խորհրդարան Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Մադսուտ Սիմն պէյի. ժողովն՝ ըստ որում Զատեակէն տօներու առթիւ իւր նիստերը պիտի դադարեցնէ՝ սպառեց իւր օրակարգին վրայ դադարեցնելով խորհրդարանի որոշման մասն մասամբ կը վերաբերէին յարաբերական և ներքին գործոց, և ի մէջ այլոց դադարեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

1. Բերայի Թաղական խորհուրդը ծանուցած լինելով որ Բերա-Շիշլիի գերեզմանատան Մատակարարութեան ճիւղին գանձապետ Պասմանեան Սենեքերիմ էֆէնտի հրաժարած է և արժան դատած է նոյն պաշտօնն յանձնել Կիւմլիէրտան Տիգրան էֆէնտի, ժողովն ընդունեց և հաստատեց սոյն ընտրութիւնն.

2. Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անդամներէն Յովակիմ էֆէնտի Ֆէնէրեան հրաժարած լինելով, ժողովն Հոգաբարձութեան առաջարկութեան համաձայն, անդամ կարգեց Պողոս էֆէնտի Գարրիէլեան.

3. Ժողովն Հաճընէն և Պիլէճիկէն եկած գրութիւններէ տեղեկանալով որ այդ կողմերու ազգային սովու պատճառաւ կը տառապին և մինչեցարդ եղած տնօրէնութիւնը բաւական չեն եղած դարման տանելու չարեաց, պաշտօն յանձնեց Զէյթունի հրկիզեալ ազգային հաստատութեանց վերաշինութեան Յանձնաժողովոյն՝ ձեռք առնուլ պէտք եղած միջոցներն և կարգադրութիւններն, և անմիջական օգնութեամբ նպաստ հասցնել նոյն կողմերու սովեալ ազգայնոց.

4. Ժողովն ուշադրութեամբ առաւ Սկիւտար Սէլաթիյի ազգային վարժարանի ուսուցչաց մէկ խնդրագիրն, որով իրենց յետեւեալ ամսաթիւնէն վճարման մասին կարգադրութիւն կը խնդրէին և յանձնեց զայն Ուսումնական Խորհրդոյ նկատառման և տնօրէնութեան.

Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեգարծի առթիւ լուսավառութիւնը տեղի ունեցան երէկ իրիկուն Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ. Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը ևս ներկայ էր. Մայր վարժարանի երգեցիկ տղայք ազգային և տաճկերէն երգեր երգեցին. Ս. Պատրիարք Հայրը մեկնելու պահուն բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանի համար. ներկայ ժողովուրդը ծափահարեց.

Ուսումնական Խորհրդոյ Ատենապետ Մեծ. Տօքթօր Յ. Թիրեաքեան էֆ. մի քանի օր առաջ Մայր Եկեղեցւոյ երկսեռ վարժարանը այցելեց և 3 ժամէն աւելի դադարեցաւ անդ.

Պատր. Գեր. Փոխանորդ Հայրն ալ երէկ Մայր վարժարանն և Լուսավորչեան վարժարանն այցելելով, ուսանողաց վիճակին վրայ տեղեկութիւններ ստացաւ և խրատական խօսքեր ուղղեց.

Ուսումնական Խորհրդոյ անդամ Նշան էֆ. Փափաղեան Մէզպուրեան վարժարանն այցելեց և Գ. Ղազարոսեան էֆէնտի բարոյախօսութեան դասերուն ներկայ դադարեց յանձնելու դոճ եղաւ. Շնորհաւորեց զՄէզպուրեան էֆէնտի որ այսպիսի կարող ու վորձառու դասախօսներ կը դորձածէ.

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ Կայսերական պալատը դնաց Պատրիարքարանի գործակատար Յրէնկեան Աբրահամ էֆէնտի հետ և երկրորդ Սենեկապետ Վսեմ. Հաճի Սյի պէյի ներկայանալով, Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տօնը շնորհաւորեց և այս առթիւ ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրաւ յանուն Ազգին.

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Տէյլի Նիւզ» կը գրէ. «Կերեւի թէ այժմ Ռուսիա, թէ և քաղաքականապէս անգործ կը կենայ Փոքուն Ասիոյ կողմերը, բայց զանց չառնուր իւր վաճառականութեան շահերը. Նոր լրաց նայելով, Կարնոյ հրապարակին վրայ ռուսական վաճառքներու ներածումը կը շարունակէ. Գարիւզէն, եղջերաւոր կենդանեաց մարթէն, և Երեւանայ բրինձէն դատ, ռուսական բամբակի և բրդեղէն ապրանքային խնդրանքն օր ըստ օրէ կ'աճի. Այս բան կ'երեւի ռուսական արհեստական արտադրութեանց վաճառման համար վերջերս Կարնոյ մէջ շատ մը նոր խանութներու բացումէն. Յարդ անդլիական վաճառականութիւնն այն կողմեր գերելիսն էր, բայց այժմ ռուսական վաճառականութիւնն ա'յն պիտի հզօր մրցում մը կ'ընէ որ մեր վաճառականաց լուրջ ուշադրութեան արժանի է.

—Վերջոյ թագուհին, Ֆիորենձայէ մեկնելուն առթիւ, հրաւիրեց Իտալիոյ Թագաւորն ու Թագուհին իրեն այցելութիւն տալու և հիւր լինելու Ուինտորի դղեկին մէջ. Ումպէրդօ Թագաւորն և Մարկարիա Թագուհին խօստացան երթալ յԱնգլիա, երբ Իտալիոյ քաղաքական վիճակը թոյլ տայ այնպիսի բացակայութեան մը.

—Սուրբէի Հիւմայունէն հինգշաբթի ժամ վեցին ներքինապետ Շէրէֆէտտին աղայի բնակարան

նին դէմ յատկապէս դրուած վրանէն հանուելով մեծ հանդիսիւ կայս. պալատ տարուեցաւ և անդ սովորական արարողութեամբ յանձնուեցաւ Սուրբէի Հիւմայունի Տնօրէն գնդապետ Հաճի Օսման պէյի. Յետոյ նուիրական կարաւանը շքեղ հանդիսիւ Պէշկիթաշի նաւամատոյցը տարուեցաւ ուրիշ կայս. «Սուլհիէ» շոգենաւով Սկիւտար փոխադրուեցաւ. Հանդիսին կը հետեւէին կայս. թիկնապահը, էվդաֆի պաշտօնեայք և այլ պալատական պաշտօնեայք՝ բոլորն ալ պաշտօնական համազգեստով:

— Կըսուի թէ բժշկաց խորհրդով՝ նախորդ խորիվ Բարձր. Իսմայիլ փաշա մտադիր է Եւրոպա երթալ չրաբուժական մեծ հաստատութեան մը մէջ դաբմանուելու համար:

— Ատաբաղարի մօտ գտնուած Գարա-Ապտըլլար դիւղէն ութ չէրքէս դաղթականք, իրենց ձերով և սայլերով նաւ կը նստին Սաքարիա դետէն անցնելու և ուրիշ մօտակայ դիւղէ մը նոր հարս առնուլ համար: Գետին մէջտեղ, նաւն յանկարծ կը շրջի և ամենքն ալ կը խեղդուին, խեղճ դաղթականաց դիակները դեռ գտնուած չեն:

— «Միւրուկիթ» կ'իմանայ թէ Հռոմի օսմանեան դեսպան Ֆօթիատիս փաշա ուրիշ կարևոր պաշտօնի մը պիտի կոչուի և թէ նմա պիտի յաջորդէ ի Հռոմ, Աթէնքի օսմանեան դեսպան Ֆէրիտուն պէյ:

— Վառնայի շոգենաւով մայրաքաղաքս ժամանեց Պէրլինի օսմանեան դեսպանատան նախորդ խորհրդական Պաղոտալեան Վսեմ. Օհան էֆէնտի:

— Պօղոս անուն հայ սափրիչ մը որ Բանկալթի կը բնակի ու Ղալաթա-Սէրային մօտը խանութ ունի, նախընթաց օր իւր մանկամարդ կնոջ հետ բռնուն կուր մ'ունենալով, կատաղութեան վայրկեանի մը մէջ ամբիւն առաւ և ողաննեց... Ինքզինքը. Դիւրին է երևակայել իւր փրիստիայ ամուսինն այս յուսահատական վախճանին միջոց կնոջ սարսափն ու նուազումն. իսկ անձնասպանն հիւանդանոց փոխադրուեցաւ ուր մահամերձ վիճակի մէջ է:

— 94 —

ութեան քայքայման առաջին քայլն այդ ըլլալ կը թուի ինձ:

«Տայր երկինք որ քննութիւններդ յաջողութեամբ անցունելով՝ որուն աղօթող եմ, վաղ հոս հասնէիր ու զիս ալ աղատէիր այս մեղքեցող ցիւ վիճակէ...»

«Նամակս թրջեցաւ աչերէս հոսած արտասուներէ, ալ կը վերջացնեմ գիրս մնալով՝

«Կարօտակէզ տեսութեանդ»

«Ձքեղ յաւէտ պաշտող»

ՄԱՐԻԵՍ

ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԱՌ. ՎԱՀԱՆ

«Սիրելիդ իմ Պ. Վահան»,

«Յանկալի նամակներդ առի, որչափ շոգորթութեւ ու միանգամայն պարսաւել զիս, գիտես թէ հիւանդ եմ սակայն— հիւանդոտ ու դողդէով ձեռքերովդ պէտք էր որ դրէիր— կ'ըսես... ա՛հ, որչափ խստապահանջ ես, հիւանդոտ մարմին մը, հոգի մը եւ հետեւաբար հիւանդ միտք մը ի՞նչ կրնայ գրել... եթէ ոչ հիւանդոտ ալ դրութիւն մը որ գուցէ մահահոտ ալ լինի... Կուղեմ խոստովանիլ վերջա-

— 95 —

պէս թէ՛ հիւանդութիւնս տուելի հոգեկան էր քան մարմնական... ցաւն սրտիս մէջ կզգամ, երբեմն բոցեր արձակելով այրիւր եւ երբեմն ալ կանթեղի նման պղպաղով վառելը կզգամ... բժշիկ մը չէ կարող բուժել իմ ցաւս, միայն դու կարող ես որոշել հիւանդութիւնս ու դարմանել... պիտի սպասեմ մինչեւ որ դաս ու զիս գերեզմանէն դուրս հանես... ա՛հ, ո՛ր էր թէ շուտ հասնէիր. լուսինը սեւ ամպերու տակ ծածկուած է եւ արեգակն ալ մարը մտնելու մօտ եւ վերջալոյսը, ա՛հ կենացս վերջալոյսը սկսաւ:

«Այո՛, «Լօրտ Պայրճնի երկինք եւ երկիր»-ի դիւցազնուհիներուն նման ահագին ալեաց բարձրաբերձ լերանց դաղաթներն բարձրանալն անտարբեր աչօք կը դիտեմ եւ տակաւին... չրթներէս սէր, աչերէս սէր ժայթքի...»

«Զմիւռնիայէն յանձնարարած գիրքս ստացած եմ, սակայն չեմ զրկեր քեզ, նկատելով որ քիչ օրէն Ղազան պիտի վերադառնաս, յայնժամ միտեղ կը կարդանք, տակաւին ես ալ չը կարդացի: Ա՛հ, ուր են այն դիշերները որ առտու կըլլային եւ մենք դեռ մեր ընթերցումը կը շարունակէինք... Գիտեմ թէ դու ալ ինձ նման ժամանակիդ երազելով կ'անցունես, ուսանող մը միշտ երազող է, զայս փորձով գիտեմ... երբ դպրոցի գրասեղանին վրայ կը նստէի երազել միայն դիտէի, ասպաշայ մը կը շինէ,

ÉCHO DE PARIS

ԲՅՐԻՋԵԱՆ ԱՐՁԱԴԱՆԴ

Կամ

ՅՐԱՆՍԵՐԷՆ ԶՐՈՒՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

Վերածննդի հայ

ԲԻՒՋԱՆԴ Մ. ՊՈՋԱՃԵԱՆ

Սոյն ֆրանսերէն զրուցատրութիւնն, որ Բարիզի քարեկիրի զատուց մէջ խօսուած ֆրանսերէն լեզուին կատարեալ հայելին է, կը պարունակէ կենաց ամեն դործողութեանց վրայ ընտանեկան, առեւտրական պէս պէս խօսակցութիւններ, քանի մը հազար ոճեր, դարձուածներ, հոմանիշ բառերու այլադաս կիրառութիւնքն, սոմասկներու, փոխանակագրերու, նամակներու օրինակներ, այնպէս որ իւր բաղմադիմի առաւելութեամբ զրուցատրութիւն ան միակ ուղեցոյց մը կրնայ լինել ազգային վարժարաններու ուսանողաց, ինչպէս նաեւ օգտակար առաջնորդ մը՝ ինքնընտել ուսանողաց ձեռքն:

Գին 10 դահեկան

Դիմել ի կեդրոնական գրատուն (Բ. Մ. Պոզաճեան), Ձաղմագ ճըլար-եօգուշ, թիւ 56:

Ազգային վարժարանաց մասնաւոր զեղչ

— 96 —

որ ես ալ կը դարմանամ այսօր երբ մտաբերեմ... «հազար եւ մէկ դիւերներու» մէջ միայն կարելի էր գտնել... եւ կը կարծէի թէ ամեն ինչ դպրոցէն դուրս հանգիստ պիտի վայելէի... անմեղութեան երազներ... որ իմ ծանր վայրկեաններ ձեր սրաթուիչ թեւերուն վրայ բարձած կը թեթեւցնէի: Եւ յիշաւի եթէ երազելն չըլլայ մեր կեանք անկրելի կը դառնայ:

«Դու՝ գիշերուան իմ տխուր հառաչներուս գողն ես եղեր... դայս քու առաջին նամակէդ իմացայ, կը ներեմ քեզ, բայց երբէք չեմ ներեր որ երգես այն երգը, ինձ կը վայելէ երգել ու միշտ երգել զի հեռացողն դու ես եւ ոչ թէ ես: Անհամբեր վերադարձիդ կտպստեմ, քու ներկայութիւնդ իմ վշտերս պիտի թեթեւցնէ եւ ո՛ր գիտէ թերեւս բոլորովին բուժէ...»

«Ձեզ յաւէտ սիրող»

ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ

ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՄՈՒԲՅԱՆՆԵՐԸ

ԳՐԵՑ.— Յ. Յ. ՊԱՐՈՆԱՆ

Հրատարակիչ.— Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻՋՊԱՆԵԱՆ

Համառաւոր Յ. Յ. Պարոնեան էֆ.ի երգիծարան գրչի արդիւնքն եղող սոյն զաւելտական վիպասանութիւնն, որ երբեմն թերթ առ թերթ հրատարակուելով մեծ ընդունելութեան արժանացած, այլ սակայն հրատարակչին կամքէն վեր պատճառներով դադարած էր, այս անգամ տպագրութիւնը ամբողջացած լինելով, կազմեալ կը վաճառուի ամէն Հայ գրավաճառաց, եւ մասնաւորապէս Յ. Գրավաճառեան եւ Սուճի Պողոս աղաներու խանութները:

Գին 6 դրուշ

Կեդրոնատեղին է Հրատարակչին տպարանը, Կ. Պօլիս, Րիզա փաշա խան, թիւ 3:

ՏԵՐ-ԽՄԱՍԳԻՐ

Մ. Յ. ՄԷԼԻԻԲԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.— Մ. ՍԱՐԳԵԱՆ

— 93 —

—Սիրով կ'ընդունիմ:

Կատեսյի կը հրամայեն չիլ մը շամբանեայ բերել:

Գաւաթներու իրար բախման ձայնը մինչեւ սենեակս հասաւ, այն ատեն մտքով Ս. Բեդերս-պուրկ կը թափառէի, եւ զքեզ դրքերու մէջ թաղուած կը տեսնէի, տկար լոյս մը՝ որուն քարիւղը հատնելու մօտ էր գրեթէ՝ հազիւ նըշմարելի կ'ընէր դէմքդ. աչերէդ վրիժու կայծեր կը թռչէին:

«Կատեսյի ինձ մօտենալն իմ երազներէս բաժնեց զիս. ամեն բան փոխուեցաւ. կատաղերգութիւնը ողբերգութիւն եղաւ. երազ մ'է՞ր տեսած թէ իրականութիւն, մինչեւ այժմ չեմ համոզուած... այսօր որ կը գրեմ տակաւին չեմ ուզեր հաւատալ լսածիս. ծայրայեղ սկեպտիկեան մ'եմ դարձեր... սէրը՝ ամեն բան մոռցնել տուաւ ինձ, հաւատք, յոյս խոյս տուին ինձմէ եւ այժմ ո՛հ... յուսահատ եւ անհաւատ եմ...»

«Ձը պիտի գրէի քեզ այս դէպք՝ քննութեանցդ արգելք չըլլալու համար. սակայն խնդրոյն կարեւորութիւնը ստիպեց զիս գրել եւ եթէ կարելի լինէր խնդրել որ չուտով Ղազան վերողաւանաս. ես մինակ ոչինչ պիտի կրնամ ընել եւ ի՞նչ ընելիքս ամդէն չեմ գիտեր:

Ա՛հ, լսեցի՞ր... պարահանդէսն... գրիչս առաջ չ'երթար այդ բառը գրելու... մեր մի-